

*Kaina metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50
Kareiviams per pusę pigiau. Užsteny metams 25 lt.
Atskiras numeris 30 centų visiems.

Skelbtmai: petito eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai
Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė.

4 (348)

Kaunas, 1926 m. sausio m. 21 - 27 d.

VIII metai.

Laimėjimo paslaptys.

Dažnai tenka išgirsti vieną kitą nusiskundžiant, kad mes lietuviai, palyginti su kai kuriais mūsų kaimynais, esame maža tauta ir mūsų tėvynė Lietuva — nedidelė. Todėl kartais kyla nelemtas klausimas: ar įstengsime, ar sugebėsime atsispirti 10—15 kartų stipresniems ir didesniems vokiečiams, lenkams ar rusams?

Cia nesiimdami atsakyti į tokius klausimus, turime aiškiai pabrėžti, kad taip klausimas kelti visiškai negalima, nes ir mūsų kaimynai tokių klausimų taip pat nekelti, todėl ir jį spręsti nėra jokio reikalo. Viena turime pabrėžti ir įsidėmėti, kad panašiais klausimais, kurie iš tikrųjų pakerta mūsų pasiryžimą, dažniausiai naudojasi mūsų tautos ir nepriklausomybės priešinkai, nors kai kurie jų mūsų duoną valgo ir šiltose vietose sėdi, kur tik galėdami sėja nusiminimo ir nepasitikėjimo sėklas. Jie stengiasi įrodyti mūsų silpnumą pasakodami būtų ir nebūtų dalykų apie mūsų kaimynų galingumą, dažniausia per daug išpūstą. Taip pat neginsime savo kaimynų draugų ar nedraugų stiprumo ir galybės. Tačiau pagalvosime ir pasisakysime, ar mes, būdami nors ir mažičiai, turime teisės nusiminti ir rankas nuleidę pasiduoti žiauraus gyvenimo vilnims, kurios pagriebusios tėkštų mus kokion, nors uolon ir visus pražudytų. Juk jūroje audros užkluptas nors ir nedidelis laivelis visgi stengiasi iki paskutiniųjų kovoti su siautėjančiomis bangomis, nepasiduoda jų malonei ar nemalonei ir labai dažnai tokiam mažam laiveliui pavyksta išsigelbėti iš pavojaus, kaip ir dideliam laivui.

Tiesiog reikia stebėtis, kad pastaruoju laiku net kai kurie mūsų visuomenės sluoksniai, lyg apkerėti svetimųjų galybe, drįsta, nors pašnibždomis, įrodinėti net pačios kariuomenės nereikalingumą. Cia tie mūsų „gudruoliai“ gal ir patys nenujusdami įmasi visai meškiškai patarnauti mūsų tėvynėi. Neišmanėliai, užuot drumzdę mūsų gyvenimą, slopinę mūsų pasiryžimą ginti savo kraštą ir jo nepriklausomybę, pažvelkite praeilin, susipažinkite su visų amžių iki šių die-

nų žmonijos istorija, o ten rasite ir pamatysite daugybę pavyzdžių, kad dar mažesnės tautos, kaip lietuviai, apgalėjo dešimteriopai dide nius ir galingesnius už save priešininkus ir aukštai pačios iškilo, nes jos buvo pasiryžusios laimėti, tikėjo savo jėgomis ir nelaikė savo tarpe „ubagų“ dvasioje, kurie sėtų nusivylimą ir nepasitikėjimą.

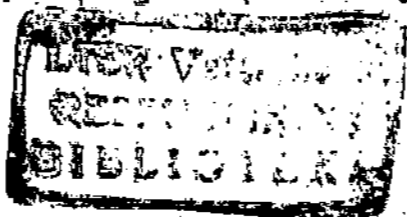
Tačiau mums nėra didelio reikalo nei tolimoje praeityje raustis panašių pavyzdžių beieškant, pakankamai jų rasime ir savo atminimo laikuose. Ką reiškia mažytė Japonija palyginti su didžiule Rusijos valstybe, kuri pradžioje karo savo vadų lūpomis visam pasauliui skelbė Japoniją kepurėmis užmėtysią, bet, kaip žinome, tam išdidžiam galiūnui tie patys japonai tokį kylį įvarė, kad rusai ligi didžiojo karo neįstengė atsikvošėti, taip ir subirėjo.

Imkime kad ir mažutę Belgiją, kuri didžiojo karo pradžioje, gindama savo teises ir garbę drąsiai pastojė galingiems anais laikais vokiečiams kelia, narsiai kovojo dėl savo laisvės nė valandai nenustoda na vilties, ir pagaliau laimėjo.

Štai jau antri metai 5:000.000 Afrikos tautelė, rifkabilais vadinama sukilusi prieš savo spaudėjus ir išnaudotojus prancūzus, narsiai kovoja ir nenusileidžia. Negelbsti prancūzams nei jų orlaivių eskadros, nei tobuliausi karo technikos pabūklai, nei gerai išmūškinta ir dešimteriopai gausingesnė jų kariuomenė, kuriai vadovauja gabiausi karo vadai.

Rifkabilai nenugalimi ir ligi šiol atkakliai kaujosi už savo teises, savo laisvę su prancūzais. Kuo tai galima paaiškinti? Be abejo, kad čia svarbiausį vaidmenį vaidina pasitikėjimas ir griežtas pasiryžimas būti laisviems, nepriklausomiems, nesiduoti išnaudojamiems ir kovą laimėti.

Bet pagaliau nėra reikalo nei svetur tų pavyzdžių ieškoti — jų pakankamai parodė ir mūsų tauta, tiek praeityje, tiek pat ir šiais laikais. Juk mūsų pačių kovos su daug didesnėmis bolševikų jėgomis, su bermontininkais ir lenkais aiškiausias pavyzdys, ką gali pasiryžimas ir pasitikėjimas savo jėgomis, ir ryškiausias įrodymas, kad ne skatčiuje galybė ir laimėjimo

priežastis. Tegu atvirai pasako tie „gudragalviai,“ kurie šiandien išdrįsta kelti kariuomenės nereikalingumo klausimą. Ar daug būtumėm laimėję, jei taip būtų galvojęs ir kalbėjęs susipratęs jaunimas — savanoriai ir mūsų laikinai vyriausybė?

Ar būtų šiandien Lietuva nepriklausoma ir laisva? Jei atsakysite į tuos klausimus, mes atšauksime tą blogos valios neišmanėlių pavadinimą. Bet pakol į tuos klausimus nesulauksime atsakymo, mes kariai laikysime tokius piliečius lietuvių tautos ir Lietuvos nepriklausomybės priešininkais, pavojingais mūsų priešų agentais, ar tai sąmoningais ar nesąmoningais, mums tai nesvarbu.

Todel saugokimės jų ir nepasiduokime pragaištingiems jų įkalbėjimams ir agitacijoms.

Visada atmintime, kad labai dažnai galybė pasireiškia ne skaičiu, ne didumu, bet pasitikėjimu ir šventu visų pasiryžimu siekti savo tikslo.

Ne veltui didžiam karui prasidėjus vienas vokiečių karo vadas pasakė, kad tie laimėsią, kieno bus stipresni dirksniai, tai yra, kuriems pakaks kantrybės ir pasiryžimo.

Taigi laimėjimo paslaptys pasireiškia griežtu pasiryžimu ir pasitikėjimu. Todel ugdykime savyje tas dorybes ir iš tikrųjų nebaisus bus mums mūsų kaimynai, kurie kėsinausi mus pavergti, ir tinkamai valandai atėjus neišdrįs jie pastoti mums kelią į Vilnių. —

A. Urbelis.

Kaip reikia knygas ir laikraščius skaityti.

Ligi šiol ne visi mes turėjome progos išeiti pradžios mokyklos kursą, o ką jau bekalbėti apie vidurines, aukštesnes ir aukštąsias. Dar ir šiandien per maža teturime mokyklų, kad galėtumėm patenkinti visus norinčius mokytis, ypač mums trūksta specialių mokyklų, kurios paruoštų žmones gyvenimui, kurias išėję galėtumėm tuoj ten pasemtą mokslą sunaudoti gyvenime.

Be to, ir kas yra išėjęs šiekios ar tokios mokyklos kursą, jeigu jis toliau negilina savo mokslą, jeigu jis nesi-tengia pasisemti daugiau žinių — greitai atsilieka nuo tikrojo gyvenimo, anksčiau gautasis mokslas išdyla, išblunka. Gyvenimo patyrimai dar daugiau sako: kas neina pirmyn, tas žengia atgal. Išgalaskite kirvį ar peilį kuo aštriausiai, bet jeigu dirbsite ir nabegalasite, tai jis atbuks, ir norint padaryti jį tinkamu darbui, reikia vėl galąsti; pagalastas ir nenaudojamas — surūdija ir pasidaro visiškai nebetinkamas jokiai darbui.

Tas pats yra ir su žmogumi: jis turi būti nuolat prusinamas, šveičiamas, lyg tas kirvis galandamas, kad tiktų tam darbui, prie kurio jis yra pastatytas.

Tik čia skaitytojas gali man pasakyti: bepigū turtingam žmogui, jam atviros visų mokyklų durys, o ir be mokyklos jis gali rasti tinkamų mokytojų, gali pasikalbėti su išmintingesniais, mokytesniais žmonėmis, vadinasi, bet ko norėdamas išmokti.

Taip, ir čia tiesa, bet iš kitos pusės, šiandien ir vargingiausias žmogus gali įsigyti sau geriausių pasaulio mokytojų, patarėjų, būtent: knygų ir laikraščių.

Skaitytojau, tikrai neberasi pasaulio geresnio ir kantesnio mokytojo kaip knyga: ji su tavim, bet tik tu panorėtumei, gali būti dieną ir naktį, gali keliauti nuo šalčiausių šiaurių iki karščiausių atogrąžų; ji tavęs neapleidžia vis tiek, ar tu būtumei turtingiausias, pertekliu gyvenęs žmogus, ar skurdžiausias vargšas, bedalis. Knyga ir laikraštis yra vienintelis ištikimas ir kantrus mokytojas tiek žibančiuose rūmuose, tiek sulūžusioj vargšo grįtelėj.

Taigi knygos yra geriausi mokytojai, tik reikia mokėti jas naudoti.

Knygų yra labai daug, nepakaktų net kelių žmonių amžiaus, jeigu kas panorėtų visas jas perskaityti. Taigi skaitytojas visų pirma turi gerai pagalvoti, ko jis nori iš knygų mokytis. Gerai apsvarstęs, jis renkasi tokių knygų, kuriose rašoma apie tai, ko jis nori mokytis; pirma skaito lengvesnes, suprantamesnes, o paskiau jau palengva eina prie sunkesnių. Perskaičius knygą reikia gerai atminti ir suprasti, kas joje buvo parašyta. Kas skaito knygas be dėmesio, nesistengdamas atminti ir suprasti kas jose yra parašyta, tas yra panašus į kiaurą statinę: pilk kiek nori, vis viena statinė bus tuščia kaip buvusi. Toks skaitytojas tik veltui leidžia brangų laiką: iš tokio skaitymo nebus jam jokios naudos. Skaitytojas geriau šį reikalą supras perskaitęs pasaką apie tokį Afrikos tyrų paukštį, vadinamą strausą. Tas paukštis ryja visa, ką tik prarijamo jis randa: akmenėlius, sagas, pinigus ir t. t. Nors strauso skilvys ir gerai virškina, bet skaitytojas gali lengvai suprasti, kad praryto geležgalio ar akmenėlio vis viena nesutrina, nesuvirškina; strauso kūnui tas maistas neduoda jokios naudos.

Vienas toks strausas rado surištų raktų pundeį. Prarijo jis tuos raktus, bet jie išėjo iš jo kūno be jokios žalos, apie naudą nėra ko ir kalbėti, nes skilvys nepajėgė suvirškinti. Radęs tuos pačius raktus kitą kartą vėl rijo, ir taip atsitiko net septynius sykius, kol jis nežinia kur juos pametęs neberado. Paviršutiniškai skaitęs knygas žmogus yra panašus į tą strausą; dar blogiau, jis yra nelaimingesnis už strausą, nes jis sugaišina labai brangų laiką. Toks skaitytojas gauda įvairių knygų mintis, ir greitai jas pametęs vėl griebia kitas, bet taip pat neilgam.

Ar tokį darbą galima vadinti skaitymu? Ne, tai yra grūdimas vandens grūstuvy (piestoj), tai yra nenaudingas laiko gaišinimas. Toks skaitytojas meluoja sakydamas sau: — aš skaitau, aš mokaus.

Iš tikrųjų jis turėtų sakyti: — aš esu skaitytojas — strausas.

Skaityti reikia iš lengvo, atsidėjus. Kiekviena mintis, kiekvienas atsitikimas ne tik turi įeiti mūsų galvon, bet dar ten prikibti ir įsispaudęs pasilikti. Bet kaip reikia tai padaryti, kaip tai atsitinka su mūsų smagenų sudarymu? Kad bet kokia mintis ar atsitikimas patekęs galvon ir pasilikty tenai, reikia kad tai prikibtų prie tos medžiagos (minčių, atsitikimų), kuri jau anksčiau buvo galvoje. Ir tai ne prie vieno taško, bet prie daugelio. Senesnes mintis ir atsitikimus reikia palyginti su naujosiomis, taip sakant pasverti jas ir suglausti.

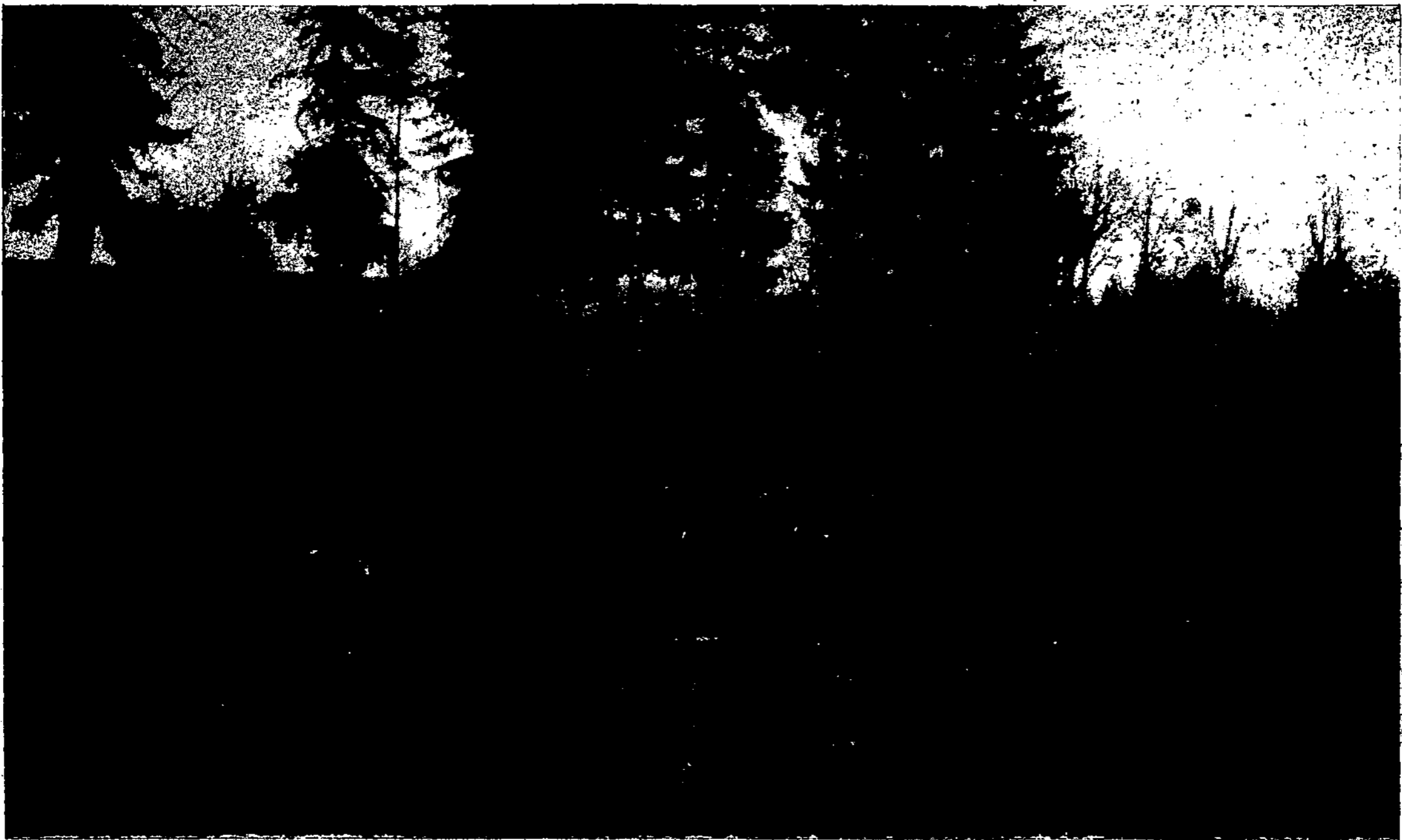
Skaitant knygą visada reikia skirti dvi puses: tos knygos autorių (rašytoją) ir save (skaitytoją); ką norėjo pasakyti knygos rašytojas ir kaip tai suprato skaitytojas. Tai paeina iš paties skaitymo, kaip iš tam tikro proto veikimo, arba, aplamai imant, iš proto darbo. Štai kaip dirba mūsų galva, kai mes skaitome. Kiekvienas parašytas ar spauzdintas žodis turi savo skaitytojo sieloje sukelti kokį nors pergyvenimą, mintį, jausmą ir t. t. Žodis yra atatinkamo sielos pergyvenimo ženklas.

Skaitydami, mes iš parašytų ženklų (raidžių), rišdami juos, sudarome atatinkamus garsus, iš garsų — žodžius, o iš žodžių surišame tam tikrus vaizdus; tie vaizdai besirišdami sukelia atatinkamas mintis, jautimus, valios momentus (pav., bet kas mums patinka, arba atvirkščiai, bet ko mes pradedame neapkęsti), ir taip galų gale, skaitymas sudaro tam tikrą sielos pergyvenimą, net labai sudėtingą. Taip, skaitymas yra labai sudėtingas dalykas.

Tik atsiminkime tas karčias ašaras, kurių mes tiek daug išliejome, kai maži būdami skaitėme (tik ne del rykščių, bet susigriaudinę kokia nors gražia pasaka) ar tą nesulaikomą juoką, kuriuo pertraukiame skaitymą.

Verksmas ir juokas parodo, kad skaityme dalyvauja ne tik mintys, bet dar jausmai ir valia. Skaitydami bet kokią knygą mes turime ją išversti į savo kalbą (aš čia nekalbu apie kitas, nelietuvių kalbas). Kiekvienas žmogus turi savo atskirą kalbą, kuri turi kokių nors savybių, bet kuo skiriasi nuo kito žmogaus kalbos. O jeigu kito žmogaus kalba yra šiek tiek skirtinga, tai, žinoma, mes ją ir negalime taip gerai suprasti, kaip savaią. Tai mumis verčia kita kalba rašytą veikalą būtinai išsiversti į savaią kalbą (ir čia aš nekalbu apie svetimą, nelietuvių kalbą).

Dabar mes galime pasakyti, kad skaitymas esti dviejų rūšių, dvejopas: aktyvus ir pasyvus. Pasyviu vadinsime tokį skaitymą, kuris visiškai yra panašus į to strauso darbą, kuris septynius kartus be jokios naudos rijo vis tą patį raktų pūdelį. Ir atvirkščiai, skaitymą su atydžia, mes vadinsime aktyviu. Dabar, man rodos, nebereikės pasakoti, kuri tų dviejų skaitymo rūšių yra naudingesnė ir kurios mes turime laikytis.

Mūsų raitininkai per maneuvrus.

Aktyviai, vadinasi, atsidėję skaitydami galime daug ko išmokti, pasisemti daug naudngų mums gyvenime žinių, išplėsti savo pasauliožiūros akiratį ir tuo būdu pagerinti savo tiek kūno tiek sielos gyvenimą.

X.

Karo kronika.

— **Anglijos karo laivyno statybos išlaidų padidėjimas** verčia anglų jūrų admiralitetą susirūpinti taupumu įvairiose laivyno srityse. Pirmiausia taupymas pasireiškė išbraukiant senus laivus iš laivyno sąrašo ir jų išpardavimas, ir panaikinimas jūrų stovyklų Nemborko ir Rozaitoj. Pardavimui paskirta tarp kitko laivyno atsargos laivai: 1 lideris „Nimrod“ ir 17 naikintuvų minininkų. Visi minėti naikintuvai laivai pastatyti didžiojo karo metu 1916-17 m. ir turi talpumo arti 1060 tonų, 35 jūrų mylias per valandą greitumo, tris patrankas po 10,2 cm. ir keturius vidutinius minų aparatus po 53 cm. Lideris „Nimrod“ pastatytas 1916 m., turi 1693 tonus talpumo, 34 jūrų mylias per valandą greitumo, ginkluotas keturiomis 10,2 cm. patrankomis ir viena 7,6 cm. patranka orlaiviams šaudyti ir keturiais vidutiniais 53 cm. minų aparatais.

Sąryšy su parduodamais minėtais atsargos laivyno laivais iš 80 vienetų belieka 62 ir jeigu iš likusio skaičiaus dar išbrauktų to paties tipo 32 likusius naikintuvus minininkus, tuo būdu beliktų tik 30 atsargos naikintuvų minininkų. Minėtas skaičius būtų visiškai mažas ir prieš šitą projektą jūrų specialistai protestuoja spaudoj.

Iš pavedamųjų laivų paskirti pardavimui „Neda“, „Dido“ (buv. 5000 tonų talpumo kreiseriai) ir „Woolwich“ (3380 tonų talpumo), kurie tarnavo atsargos laivyno naikintuvams minininkams.

— **Vokietijos laivynas.** Prancūzų spauda praneša, kad praeitais metais Vokietijos karo laivynas įsigijo penktą linijinį laivą „Schleswig-Holstein“, o 1926 m. įsigys šeštą „Schlesien“.

— **Nauji Anglijos laivai.** Praeitų metų pabaigoj Birkenheide įeistas į vandenius naujas Anglijos linijinis karo laivas „Rodnai“, „Nelson“ tipo. Minėti du laivai turi po 35.000 tonų talpumo, ginkluoti de-

vyniomis 406 mm. patrankomis. Yra tai sunkiausi laivai pasauly. Palyginimui galime duoti pavyzdžius kitų valstybių laivynų sunkiausius laivus, būtent: 2. Amerikos Jungt. Valstybės turi tris laivus po 32.000 tonų talpumo, Japonija du laivus po 33.000 tonus. Visi minėti penki laivai ginkluoti po aštuonias 406 mm. patrankas.

Anglų laivai „Nelson“ ir „Rodney“ kainuos 7.000.000 svarų sterlingų.

— **Naujas Japonijos nardomasis laivas.** Užsienio spauda praneša, kad Japonioj pastatyti nauji nardomieji laivai. Bet minėtos žinios nepraneša minėtų laivų tipo ir skaičių. Tarp kitko žinios praneša, kad Japonijos laivyno sąstatan įėjo didžiausis nardomasis laivas 53 Nr. (kitos žinios praneša, kad „J. 53“), 1700 tonų talpumo. Minėto laivo plaukymo rajonas—visas Ramusis vandenynas, per kurį galės perplaukti ir grįžti atgal nesustojant kely kūrai pasiimti. Laivą 53 Nr. statė tik 12 mėnesių.

Anglų žiniomis, baigus Japonijos karo laivyno statymo programą, Japonijos laivynas turės 79 nardomuosius laivus.

— **Vokietijos ir SSSR karo biudžetai.** Vokietijos reichsveram 1926 met. numatyta 300 mil. markių

daugiau, kaip 1925 met. Rusija padidino karo išlaidas nuo 450 iki 624 mil. aukso rublių. Vokietija dėl karo biudžeto padidinimo aiškina, jog padidintas dėl to, kad esąs bendras visiems valdininkams algų pakėlimas.

— **Karo valdininkai Latvijoje.** Latviai karo valdininkus gali padaryti karininkais, jei jie yra baigę karininkų kursus arba karo valdininko laipsnį gavę už pasižymėjimą kautynėse. Tie karo valdininkai, kurie priklauso VI ir V rūšims ir baigę karininkų kursus, gali gauti leitenanto laipsnį, o IV ir III rūšies gali gauti vyr. leitenanto laipsnį.

— **Kiek komunistai turi kariuomenės svetimosiose valstybėse.** Tose valstybėse, kuriose komunistai su laiku tiki padaryti perversmą, yra šis kariuomenės, komunistų patikimas, skaičius: Vokietijoje 20.000 vyrų, Prancūzijoje 16.000 vyr., Anglijoje—12.000 vyr., Lenkijoje—14.000, Austrijoje—12.000, Vengrijoje—2.300, Kinijoje—18.000, Jungtinių Valst.—8000 ir kitose valstybėse—20.000 vyrų. Šis visas skaičius tik tada prisidėtų, kai būtų pradėtas vykdyti sukilimas.

Dabar šiuos žmones komunistai laipsniškai organizuoja ir jie bus šelpiami pinigais. Tik praeitais 1925 metais tokių pašalpų išduota apie 500.000 aukso rublių.

„R. V. Vest.“

— **Prieškarinio jaunimo parengimas Italijoje.** Italijoje jaunimo kariškas paruošimas įvestas 1860 met. Šį visą darbą organizavo tautinė draugija „Tiro“, kuri iš pat pradžių mokė jaunimą tik šaudyti. Bet po 1910 met. įvedė karo dalykų mokyklą. Jau 1913 m. karo ministerija atskiru įstatymu įkūrė jaunuomenei karo kursus, pavadinę „corsi di educazione premilitare“. Baigusiems šiuos kursus tikroji karo tarnyba žymiai sutrumpinta ir gali stodami į kariuomenę savo noru pasirinkti dalį.

1922 met. buvo įsteigta prieškariniam jaunimo mokymui 555 skyriai su 50.000 narių. 1923 met. narių skaičius padaugėjo iki 80.000.

Įvykęs fašistų perversmui visus šiuos skyrius perorganizavo ir pavedė karo ministerijos žiniai. Ka-

ro parengimo programai vadovauja kariuomenės vadovybė.

Priešaukiamojo mokymo kursai tęsiasi dvejus metus ir į juos priimami tik 16 met. jaunuoliai. Moko šventadieniais kiekvienoje kariuomenės įguloje.

Be to, kai kuriose vietose karo mokymą vadovauja sporto organizacijos, kaip pav., „Sursum Corda“ ir t. t., bet patį mokymo darbą atlieka karininkai. Ginklus ir šovinius gauna iš kariuomenės įgulos valdybų.

Mokymas prasideda nuo spalio mėn. 15 d.; tęsiasi 3-4 mėn.

Mokymo programon pirmais metais įeina drausmės statutas, piliečių ir karių teisės, moralis auklėjimas, higiena ir t. t. Į rikiuotę įeina: iš šautuvo, kulkosvaidžio šaudymas, granatų mėtymas ir t. t.

Antrų metų mokymo programa: sargyba, žvalgyba, inspekcija, nuodingųjų dujų mokslas, apkasų kasimas ir t. t.

Baigę kursus turi išlaikyti egzaminus, kurių duomenis svarsto kariuomenės korpusų vadai ir išduoda atitinkamus liudijimus.

Privalomoji karo tarnyba sutrumpinama trimis mėnesiais. Dabar iškilo reikalas sutrumpinti net iki 6 mėnesių.

— **Naujas italių lėktuvas.** Italijoje padirbtas naujas lėktuvas naktį bomboms mėtyti. Minėtas lėktuvas pasižymi patvarumu ir greitumu. Yra tai dvisparnis stiprus, bet paprasto pastatymo. Ginkluotas dviem kulkosvaidžiais.

— **Ginklavimo išlaidos Amerikoje.** Jungt. Valstybių kongreso finansų komisija patarė padidinti 1926 m. ginklavimo išlaidas. Jeigu minėtas patarimas būtų priimtas, tai kariuomenei ir laivynui būtų paskirta 319.000.000 dol., t. y. 16.500.000 dol. daugiau, negu 1925 m.

— **Danijos ir Švedijos arbitražo konvencija.** Pasirašyta tarp Danijos ir Švedijos valstybių trečiųjų teismo sutartis, kuria einant visus klausimus, kurių negalės išspręsti diplomatinio keliu, bus pavedami trečiųjų teismui.

Juozas Žengė.

Prie Basanavičiaus paminklo.

O, nemanyk! mane tuo knygnešiu išėjus,
Kuris iš Prūsų nešė knygų našta.
Esu čionai tik tuo atėjus.
Kuris stovės ir grius už visą kraštą.

Partizano kantrybė.

Suaidėjus garsui, kad bolševikai lenkų sumušti, sužinojus, kad mūsų kariuomenė neišlaikiusi lenkų puolimų traukiasi, pradėjo nerimauti mūsų apylinkės gyventojai. Visi nusiminė ir nežinojo kas daryti. Kiekvieną didelį ir mažą paėmė šiurpas, kad reikės vėl kęsti lenkų persekiojimus.

Kaimiečiai matydami pavojų, nusprendė gintis ir visomis išgalėmis padėti lietuvių kariuomenei, kad vėl nepakliuvus į „brolių“ vergiją, kurioj prisiėjo daugiau metų kentėti. Greit mūsų apylinkės jaunimas surado dar nuo didžiojo karo paliktus ginklus, sudarė slapтус partizanų būrius ir užpuolė lenkų gurguolę ir kitas užpakalines dalis.

Kartą Č. kaimo narsuoliai sužinoję, kad gretimame D. kaime plėšikai — želigovskininkai apiplėšę gyventojus vyksta Rudiškin, nusprendė juodadugno girioj pastoti jiems kelią.

Dvylika narsuolių paėmę šautuvus nuėjo minimon girion ir pasislėpę laukė atvažiuojančių želigovskininkų. Jiems atvažiuvus pasipylė iš tankumyno, kulipkų spiečius, kuris keletą želigovskininkų pakirto, kitus privertė kelti rankas, nors tas jų vistiek neapgynė nuo įniršusių partizanų kulipkų.

Po trumpo šaudymo pasigavo partizanai paėmė arkli, greit susitvarkė vežimus, gyvus arklius ir A. Špoko lydimi važiavo jiems žinomu keliu, Alytaus link.

Dviem dienom praslinkus Č. ir D. kaimų partizanai užpuolė Kiauliukiuose lenkų gurguolę ir visiškai ją sunaikino.

Po Kiauliukių užpuolimo lenkai suprato, kad tokius šposus krečia jiems vietiniai partizanai, dėl to jie pasidarė atsargesni. Po to jų gurguolę lydėdavo raitininkai ir kai kuriuose lietuvių kaimuose buvo palikti apsaugos būriai, kuriuos reikėjo laikyti vietiniams gyventojams. Tas gyventojus dar labiau erzino, o partizanai nieko jiems negalėdavo padaryti, kad nenukentėtų vietiniai kaimiečiai.

Kur nors iš kaimo išėjus keliems „okrančikams“, kaip juos žmonės vadindavo, daugiau jie nebegrįdavo: juos nudiėgdavo partizanų kulipkos.

Kartą „okrančikai“ pagavo iš miško su kirviu einantį A. Špoką, partizanų vadą, kuris palikęs miške šautuvą ir draugus ėjo namo surinkti žinių, apsižvalgyti. Jie pagriebę jį mušė, daužė, reikalavo prisipažinti, kad esąs partizanų ir vertė išduoti kitus.

Panaši sutartis yra sudaryta ir tarp Švedijos ir Norvegijos valstybių.

— **Želigovskis pasitrauks.** Lenkų laikraštis „Kurjer Polski“ rašo, kad Lenkijos krašto apsaugos ministerio Želigovskio atsistatydinimas esąs nulemtas. Jo vieton ministerijos valdytoju bus paskirtas gen. Osinekis.

Karo mokyklos kuopa.

— **Latvijos ministerių kabinetas** įteikė seimui rafikuoti (priimti) karo skolų sutartį su Anglija ir Ž. Amerikos Jungt. Vaistybėmis.

— **Vokietijos okupuotose srityse** žinios iš Kelno praneša, kad artimiausiomis dienomis anglų okupuojančios kariuomenės štabas bus perkeltas iš

Kelno į Wiesbadeną. Anglų kariuomenė galutinai pasitrauksianti iš Kelno miesto sausio 20 d., o iš Kelno srities sausio m. 31 d.

— **Graikijos Jugoslavijos santykiai.** Jugoslavija pareiškusi Graikijai savo norą sudaryti tarp minėtų valstybių saugumo sutartį. Be to, pareiškusi, kad sudarymui minėtos sutarties anksčiau reiktų su-

tvarkyti iki šiol dar tebesančius tarp minėtų valstybių ginčytinus klausimus.

— **Rumunijos karo oro laivyno vadu** paskirtas gen. Rudeann.

— **Vokietijos karo biudžetas.** Prancūzų laikraštis „Journal des Debats“ praneša, kad 1926 m.

Nieko negalėdami iš jo gauti nuvarė jį pas Valkininkų komendantą. Pastarasis tikėjosi, kad jam pasiseksią savo žiaurybe priversti „chlopa“ prisipažinti ir išduoti, bet apsigylė. „Chlopas“ nebuvo toks kaip lenkai manė.

Atvedus Špoką pas komendantą ir pranešus, kad tai esąs pagautas miške partizanas, komendantas parabeliu drožė į veidą ir liepė nuogą įmesti Palečioko cementu išlietan rūsį.

Jis ten nevalgęs, nuogas, visas kruvinas išbuvo ištisą parą. Kitą dieną, trečią valandą vakaro jį išėmė iš rūsio ir nuvedė pas tą patį komendantą, kur ir prasidėjo kankinimas.

Komendantas vos susitikęs Špoką, vėl pavaišino jį tokiu pat smūgiu, kaip vakar ir liepė jam pasakoti teisybę, o ne, tai žadėjo parodyti „polską meką“.

Špokas buvo kantrus, buvęs rusų kariuomenės kareivis, matęs ir šilto ir šalto. Jis nusistatė kęsti žiauriausias „polskas mekas“, bet neprisipažinti ir nieko neišduoti. Jis savo nusistatymo ir laikėsi.

Komendantas suteikęs Špokui smūgį, nuo kurio jis apsigylė krauju, pradėjo jį klausinėti šio ir to, bet pastarasis į kiekvieną komendanto klausimą atsakinėjo nieko nežinąs.

Komendantas įmiršo ir liepė numovus kelnes mušti šautuvų grūstuvais. Budeliai tuojau pildė įsakymą. Nurėdę jį tiesė ant grindų ir kirto iš abiejų pusių, kad net kraujas tryško. Kad kraujas taip nesitakytų, užmetė ant jo šlapia maišą ir vėl mušė, bet

iš Špoko vis tiek nieko negalėjo sužinoti. Jis vis sakė „nežinau, nebuvo“.

Sukapoję minkštąsias kūno dalis pradėjo tais pačiais grūstuvais mušti per kojų padus, bet ir tokis mušimas buvo be vaisių. Špokas jiems reikiamų žinių neteikė. Į jų klausimus neatsakinėjo. Budeliai dar labiau įmiršo ir išgalvojo žiauresnių bausmių.

Pamėlynavus kojoms dėjo jam tarpupirštėna šovinius ir spaudė rankas, kad net jo pirštai lūžo. Ir tokia bausmė buvo be vaisių. Budeliai dar labiau siuto. Jie nežinojo kas daryti. Gėda jiems buvo, kad „chlopo“ negalėjo priveikti, negalėjo priversti prisipažinti kaltu.

Budeliai pasižiūrėję į kits kitą ir į savo viršininką susiraukė, bet auką pakėlė, pasodino ant taburetės ir pražiodinę kišo jam į burną degančius degtukus. Sivilino jam gomurį ir liežuvį. Kad nesusičiauptų, laikė tarp dantų įkišę geležį.

Visą kankinimo laiką Špokas laikėsi ramiai, kentėjo ir kaip buvo nusistatęs atsakinėjo, kad nieko nežinąs. Budeliai šėlo, bet daugiau nebeįmanė ką reikia daryti atkakliam lietuviui. Jie liovėsi. Komendantas liepė jam keltis ir eiti, bet jis nesikėlė, neturėjo jėgų...

Špokas savo kantrybe parodė pavyzdį savo draugams, paskatino juos dar geriau veikti ir persekioti grobuonis užpuolikus.

Špokas pasveiko. Jį galima ir dabar sutikti Lietuvos tarnautojų eilėse. Jo kantrybė tegu būna mums visiems pavyzdžiu.

Aldonis

Vokietijos karo biudžetas padidėjęs 113.900.000 aukso markių t. y. 25%, negu 1925 m. Tuo būdu 1926 m. paskirta sausumos kariuomenei 482.460.890 mrk. ir karo laivynui 203.382.400 mrk. išlaidų. Iš minėtų sumų numatoma karo medžiagos atnaujinimui 34.000.000 mrk., arklams pirkti 2.900.000 mrk. (numatoma pirkti 3.300 arklių), sausumos apsaugos priemonėms pagerinti 11.000.000 mrk., naujiems laivams pastatyti 10.430.000 mrk. ir jūrų apsaugos priemonėms pagerinti 8.500.000 mrk.

1914 m. Vokietijos karo biudžetas siekė 1.348.738.524 mrk. kurių 475.775.205 mrk. karo laivyno reikalams. 1914 m. (prieš prasidedant karui) Vokietijos kariuomenėj buvo 800.000 žmonių, o šiais metais tik 100.000 žm. Tuo būdu stsižiūrint į išlaidas, kurios tenka vienam vokiečių kareiviui, š. m. karo biudžetas padidėjęs 100%, negu 1914 m.

— **Balkanų saugumo sutarčiai** sudaryti jau vyksta priruošiamasis darbas ir norima ją paremti Locarno sutarties principais. Turkija jau tariasi su Jugoslavija ir Graikija dėl prekybos sutarties. Manoma, kad tie pasitarimai ir bus Balkanų saugumo derybų pradžia.

— **Amerikos laivynė.** Jungt. Valstybių laivyno ministeris Wilbur pareiškęs parlamente, kad laivyno pertvarkymo projektu numatoma sumažinti laivyno jėgos nuo 86.000 žmonių iki 82.000 žm.

Kariuomenės gyvenimas.

Rastas Vyties kryžius 851 Nr. 1921 m. [s. Kar. 150 Nr. remiantis Vyties kryžius 851 Nr. priklauso 4. p. pulko būrininkui Stasiui Staugai. Asmuo, pametęs minėtą kryžių, gali jį atsiimti „Kario“ redakcijoje pas St. Butkų darbo valandomis nuo 8 iki 14 val.

Jeigu pametęs kryžių asmuo gyvena toliau nuo Kauno ir negali pats atsiimti, gali pranešti savo adresu, kuriuo bus persiustas arba paprašyti ką nors Kaunan važiuojančių savo artimų pažįstamų, kad jie užeitų paimti.

Aviacijos karininkų klubo bufete (parduotuvėje). Šių metų sausio mėn. 16 d. apie 20 val. atėjau bufetan popierosų nusipirkti. Įėjęs bufetan radau keletą moterų, karininkų ir kareivių. Minėtame bufete parduoda smulkių prekių, k. t. popierosų, tabako, valgomų produktų, vaisvandenių ir k., aviacijai ir kitoms. Aukštoj Freidoj esančioms dalims bei šeimynoms. Toks bufetas labai patogus ir girtinas dalykas čia, nes arčiau, kaip Žemutinėj Freidoj ar Kaune, jokios kitos parduotuvės nėra.

Bet čia yra vienas nedovanotinas bufete apsileidimas — pardavėjo (kareivio) nemandagumas ir žiaurumas su pirkėjais, ypač su kareiviais, kurie per šį trumpą, neseniai įstojusio bufetan pardavėjo, laiką turėjo išgirsti žiaurių, nemandagių išsireiškimų, dargi keiksmų (kas man pačiam teko išgirsti kaip vienas pirkėjas nukentėjo) ir pardavėjas pakeltu tonu prašė su juo „mandagiau“ kalbėti. Aš tą pirkėją gerai pažįstu ir žinau, kad nukentėjęs daug mandagesnis, negu patsai pardavėjas ir nieko tokio nemandagaus nekalbėjo.

Dar iki šiol tokių nemandagių bufete pardavėjų, kaip dabartinis, nebuvo ir, Dieve duok, kad nebūtų, nes dėl menkiausio daiktelio, kad ir dėl vieno pakelio popierosų reikės 3-4 kilometrus eiti, gaišti laiką, kad tik su tokiais pardavėjais nereikėtų turėti reikalo.

Ne kartą buvo sakyta, mokyta ir net daugelį kartų šiame laikraštyje rašyta: kareivi, būk mandagus, nešmeižk ir neniekink kario (savo) vardą, bet gerbk, ir stenkis kuo aukščiau pakelti.

Taškas.

1. **pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.** Šiandien sausio mėn. 2. dieną 14. valandą, pulkas buvo išrikiuotas kareivinių kieme. Kareiviai buvo aprenkti naujais drabužiais ir gana gražiai išrodė. Pulko vado įsakymu susirinko dalyvauti visi pulko karininkai, karo valdininkai ir karo gydytojas. Karininkai, esantieji nerikiuotėje, išsirikiavo dešiniajame sparne. Neužilgo atėjo pulko vadas pulk. leit. Paškovičius, kuris buvo tik grįžęs iš atostogų, ir jo padėjėjas — pulk. leit. Dundulis. Majorui Plentui sukomandavus, pulkas sutiko juos gerbdamas šautuvais ir kardais, orkestras griežė pulko maršą. Pulko vadas pulk. leit. Paškovičius pasveikino pulką ir pasakė turiningą prakalbą; pirmais žodžiais pabrėžė, kad neilgai jam tekę vadovauti gediminiečiams ir dabar jam lemta esą skirtis ir eit prie kito darbo. Toliau pabrėžė, kad pulkas tai yra nelyginant kaip kokia mašina, kuri surinkusi jaunelius tur juos parengti, išmokyti taip, kad tėvynei pašaukus visada stotų su pasiukojimu ir kad mes dar negalime būti ramūs, nes mūsų soslinė dar prieš rankose. Po prakalbos orkestras sugriežė Lietuvos Himną, ir pulkas pagerbė garsu „valio“. Paskiau pulk. leit. Paškovičius dar keliais žodžiais pareiškė gediminiečiams, kad jam tuo neilgu laiku tekę jau daug išleisti iš pulko pasirengusių karių — tam kilniam tikslui; ir dėkuodamas pulkui už pastangas ir sąžiningą pildymą savo pareigų, pareiškė, kad pulką perduodas vadovauti pulk. leit. Dunduliui, kuris yra seniausias karys pulke, t. y. nuo Lietuvos kariuomenės susidarymo, ir palinkėjo, kad pulkas ne su mažesne energija ir atsidėjimu dirbtų ir eitų savo pareigas. Pulkas pagerbė naują pulko vadą pulk. leit. Dundulį garsingu „valio!“ Pulk. leit. Dundulis savo kalboje pabrėžė, kad mums tik džiaugtis reik, kad vadovaujami gerb. pulko Paškovičiaus, daug ko galėjom pasimokyti, tiek tarnyboj, tiek ir šeimyniškame gyvenime. Gerb. pulk. leit. Paškovičiui palinkėjo laimingo gyvenimo kitame darbe. Pulkas patvirtino linkėjimus, sutartinu triukšmingu „valio.“ Po to buvo klausinėjami skundai. Paskiau dar gerb. pulk. leit. Paškovičius įsakė dovanoti bausmes drausmės būdu nubaustiems kareiviams. Pulkas majoro Plento vedamas gražiai skyrių voromis, praėjo, pro pulko vadą ir karininkus iškilmės maršu. Matyti, vėl kareiviai stengėsi kuo geriau ir gražiau pagerbti buvusį pulko vadą. Po iškilmų pulkas buvo išvedžiotas į kareivines.

Leit. Šaltenis.

Sportas.

Lietuvoje.

Sekmadienį, sausio mėn. 17 d., įvyko dvišios hockey rungtynės. Vienos buvo tarp LFLS ir KSK, kurios pasibaigė visišku ir lengvu LFLS laimėjimu su dideliais rezultatais 9:0. Iki šių rungtynių tarp šių dviejų klubų buvo 2 rungtynės, kurių vienas laimėjo LFLF 5:0 ir vienas laimėjo KSK 1:0.

Po to įvyko dar vienos rungtynės tarp LFLS II ir Kovas. Ir šias rungtynes laimėjo LFLS 10:0. Kovo komanda turėjo pirmas rungtynes. Privalėjo įvykti dar trečios rungtynės aviacijos su Makabi, bet paskutinei dar nesuorganizavus hockey komandos šios rungtynės neįvyko.

Kitą sekmadienį, sausio 24 d., įvyks dar daugiau rungtynų.

Užsieniuose.

Savaitės apžvalga. Per paskutinę savaitę įvyko daug žiemos sporto ir futbolo rungtynių: čia paduodame svarbesnius įvykius.

Europos hockey pirmenybės. Davos, Šveicarijoj, įvykta Europos hockey pirmenybės 1926 me-

tams, kuriose dalyvauja 9 valstybės: Čekoslovakija, Belgija, Ispanija, Austrija, Prancūzija, Lenkija, Anglija, Italija ir Šveicarija. Tarp šių valstybių ir įvyksta rungtynės. Pirmųjų dienų rungtynių vaisiai:

Belgija — Ispanija 5:0

Anglija — Italija 8:1

Šveicarija — Anglija 5:4

Austrija — Lenkija 2:1

Čekoslovakija — Lenkija 9:2

Anglija — Belgija 5:0

Anglija — Francija 3:1

Francija — Belgija 1:0

Galutinai Europos apgalėtojas paaiškės šios savaitės gale.

Pasaulio hockey pirmenybes laimėjo Kanada rungtynėse prieš Amerika 3:1. Sykiu šiose rungtynėse Kanada laimėjo princų Valės taurę.

63,5 mt. ore su sniegčiūžomis. Kaip mes jau minėjome „Kažio“ 3 Nr., kad norvegas nušoko 60 mt. su sniegčiūžomis. Dabar gauta vėl žinia, kad norvegų „karaius šokime su sniegčiūžomis“ Tulla Thams nušoko su sniegčiūžomis 63,5 mt., kas yra naujas rekordas. Tas pats norvegas Thams, Paryžiaus olimpiadoje, Chamonix, 1924 m. stebino visus savo šokimais ir tada jis nušokęs 59,5 mt. liko olimpiados apgalėtoju.

Naują rekordą 500 mt. bėgime su pačiūžomis amerikonas Lean atsiekė New-Jorke ant tiesiosios linijos, kur prabėgo 500 mt. per 41 sek.

Pasaulinis rekordas toje distancijoje, bet ant kreivosios pastatytas yra norvegų Mathiesen ir yra 43,4 sek.

Tarpvalstybinės hockey rungtynės Latvijos su Estija ir Estijos su Suomija įvyks gale sausio mėnesio.

Viena — Berlynas 2:2. Vienoje įvyko tarpmiesto hockey rungtynės, kurios pasibaigė be vaisių.

Futbolo rungtynės davė šitokių vaisių: čekų profesionalai sumušė čekų amatorių 4:2. Čekų „Sparta“, Praga, Paryžiuje sumušė Red Star-Olympique rinktinę komandą 11:3. Švedų futbolo apgalėtojas J. F. Helsinberg sumušė Koelno rinktinę komandą 4:3. Italų rinktinė komanda sumušė Budapešto „Nemzeti“ 3:1.

Žiemos lengvoji atletika. Paryžiuje įvyko cross-country bėgimas, per kurias pasiekti geri vaisiai. Juniorų grupėje 7,5 klm. prabėgta per 21 min ir 40 sek.

Seniorų grupėje 9 klm. prabėgta per 30 min. ir 20 sek.

Rygos hockey pirmenybes laimėjo LSB, kuri paskutinėse rungtynėse laimėjo su RFK 2:1.

Prancūzų rinktinės komandos vartininkui sulaužė koją.

Įvairios olimpiados. 1926 ir 1927 metais įvyksta net keletą olimpiadų, k. t. afrikonų olimpiada 1927 Aleksandrijoje, 1926 metais: studentų olimpiada Romoje ir Central. Amerikos olimpiada Meksikoje.

Kas girdėti.

Lietuvoje.

— **Vilniuje** įvyko Vilniaus krašto lietuvių mokytojų sąjungos steigiamasis suvažiavimas, kuriame tarp kitko buvo platūs pranešimai apie lietuvių mokyklų padėtį Vilniaus krašte, mokytojų uždavinius ir kitus švietimo reikalus.

Daugelis lenkiškų valdžios mokyklų Vilniaus krašte yra tuščios, nes lietuviai į jas vaikų neleidžia, o lenkų neprisirenka. Tokiose mokyklose tesimoko vos po 8-10 lenkų vaikų.

— **Lietuvio dailininkas Rygoje.** Pastaromis dienomis dailininkas Simonis išvyko į Rygą ir ten su-

ruoš savo kūrinį parodai. Išsivežė su savimi 73 paveikslus.

— **Klaipėdos prisijungimo** prie Did. Lietuvos sukaktuvės sausio m. 15 d. iškilmingai buvo paminėtos Klaipėdos krašte. Didelė eiseną aplankė žuvusiųjų Klaipėdą vaduojant kapus.

— **Potvynių nuostoliai.** Apskaičius pasirodė, kad per buvusį potvynį Klaipėdos krašte valstybinių įrengimų, plentų, tiltų, pylimų nuostoliai siekia daugiau milijono litų.

Klaipėdos krašto direktorija prašo centro valdžios paskirti 300.000 lt. potvynių suardytiems tiltams ir plentams pataisyti.

— **Naujos Klaipėdos direktorijos pirmininku** paskirtas Simonaitis, iki šiol buvęs Šilutės apskr. viršininkas. Taip pat sudaryta ir nauja direktorija dėl kurios narių sudėties susitarta su Seimelio partijų lyderiais.

— **Antra pinigų partija.** Sausio 12 d. anglų laivas „Baltriger“ atgabeno į Lietuvą antrą Lietuvos sidabrinų pinigų partiją arti 20 tonų, 7.500.000 lt. sumai, kurie sausio 14 d. atvežti į Kauną.

— **Latviai atvyks Lietuvon.** Latvių spauda praneša, kad sausio pabaigoje atvyks į Kauną nuolatinė latvių ekonominė delegacija su ministru pirmininku Ulmaniu priešaky ir tikimasi, kad tarp minėtų valstybių pasiseks sudaryti ekonominę sutartį.

— **Aerodromas Panevėžy.** Pastaromis dienomis krašto apsaugos ir susisiekimo ministerijų atstovai apžiūrėjo Panevėžy karo metu buvusio aerodromo vietą.

Šio apžiūrėjimo tikslas rasti parankesnę vietą, kur galėtų pastatyti aerodromą keleivių, paštų ir karo aeroplanams sustoti. Surastos dvi atitinkamos vietos.

— **Audra.** Budvėto kaime (Kretingos apskr.) audra nuvertė seną namą, po kuriuomi mirtinai prislėgė to namo savininką ūkininką Jackevičių ir sunkiai sužeidė jo seserį.

— **Vilkai.** Rumšiškių val. (Kauno ap.) miškuose vilkas užpuolė malkas bekertantį žmogų ir jį suplėšė.

— **Sugavo plėšikus.** Panevėžio kriminalinė policija sugavo 4 banditus, kurie praeitais metais pasikasę po Biržų kalėjimu pabėgo.

Minėti banditai 1916 m. pabėgo iš Sibiriaus, kur jie buvo amžinai išsiųsti, ir atvykę Lietuvon iš rusų ir vokiečių belaisvių buvo suorganizavę plėšikų gaują.

— **Ministerių kabinetas** dabar svarsto Klaipėdos krašto reikalams prie ministerių kabineto įrengti specialų departamentą.

— **Kautynės su plėšikais.** Sausio m. 9 d. Šakių ap. du vietos gyventojus, bevažiuojančius kely, užpuolė 5 kaukėmis užsidenę plėšikai ir paliepė iškelti rankas aukštyn. Gyventojai vietoj iškelti rankas pradėjo gintis. Susišaudyme vienas plėšikas užmuštas ir du sunkiai sužeisti. Sunkiai sužeistas ir vienas užpultųjų.

— **Sušalo.** Kely tarp Jonavos ir Kėdainių, laike pastarųjų šalčių, rasta sušalusi 60 metų amžiaus moteriškė.

Užsieniuose.

— **Radiotelefonas ligoniams.** Visose Londono ligoninėse įrengiami radiotelefono aparatai ir kiekvienam ligoniui bus atskiras priimtuvas koncertams klausyti. Vaikams bus pastatytas vienas bendras garsus priimtuvas.

— **Per dideles audras** Ispanijoje Barcelonos uoste paskendo arti 200 žvejų laivelėlių.

— **Vėl rastas faraono kapas.** Aigipte, ties Meduno piramide, rastas faraono Snofruso kapas su

8000 metų senumo brangenybėmis, kurios bus iš kopo išimtos į muziejus.

— **Lenkų šunybės Latgalijoje.** Į Daugpilį atvažiavo svarbioms byloms tirti tardytojas, kuris tyrinėš lenkų priešvalstybinę agitaciją Latgalijos krašte (Latvijos valstybės daly), kur lenkai taip pat daro įvairių šunybių latgaliečių katalikų tarpe, kurstydami juos prieš Latviją.

— **Prancūzijoje.** Briando ministerių kabinetas vėl atsidūrė kėblioje padėty, nes parlamento finansų komisija atmetė vyriausybės finansų padėties pagerinimo programą.

— **Rumunijos šešiose apygardose** paskelbtas išimties stovis dėl smarkios agitacijos už kronprinco Karolio sugrįžimą, kuris atsisakė nuo karaliaus sosto įpėdinystės ir išvažiavo iš Rumunijos.

— **Turkijoje.** Anglų laikraštis „Westminster Gazette“ tarp kitko rašydamas apie Turkiją pažymi, kad Turkijos valdytojas Kemal Paša yra nusistatęs Turkiją suturkinti. Nauji išleisti įstatymai reikalauja, kad visų iškaubų parašai būtų turkų kalba parašyti, o jeigu kur būtų vartojamos svetimos kalbos, tai jų tekstų sritas privalo būti tris kartus mažesnis, negu turkų.

— **Įšalę laivai.** Suomijos įlankoj esą jau 31 laivas įšalęs, kuriems pagalbon plaukia keli Sovietų karo laivai. Įšalusiems laivams maistą pristato hidroplanais. Jau 15 laivų išgelbėta.

— **Italijos karalius** oficialiai paskyrė Mussolini valstybės galva, ministru pirmininku, karo laivyno ir oro laivyno ministrais.

— **Lenkijoje** dėl lėšų stokos uždaromas Poznanės ir dar vienas universitetas. Taip pat sumažinamas katedrų skaičius visuose universitetuose.

— **Tieslomas naujas povandeninis telegrafo kabelis** tarp Europos ir Australijos, 1800 jūrų mylių ilgumo. Tuo būdu bus patobulintas susisiekimas tarp minėtų žemynų.

— **Lenkijos pinigų zlotų kritimas** įvyko dėl banko politikos, kuris pagelbėjo visai eilei privatiųjų bankų spekuliuoti užsienio valiuta. Dėl minėto įvykio Lenkijos finansų ministerija nutarė atimti iš banko teisę zlotų kursui tvarkyti.

— **Latvijos spauda** praneša, kad Latvijos Estijos deryboms muitų reikalais komplikuojantis, Latvijoje esąs pakeltas klausimas pirmiau sutvarkyti ekonominius santykius su Lietuva.

— **Per žemės drebėjimą** Persijoje visiškai sunaikinti du kaimai, kurių visi gyventojai žuvę.

— **Fabrikai iš Lenkijos kraustosi lauk.** Dėl blogos piniginės padėties Lodzės fabrikai veda derybas su Jugoslavijos pramonininkais perkelti Lodzės fabrikus į Jugoslaviją. Minėtose derybose taip pat dalyvauja Austrijos ir Čekoslovakijos kapitalistai.

Keli Lodzės fabrikai jau persikėlė į Rumuniją.

— **Meksikoj** banditai buvo užpuolę traukinį, kuriame užmušė 51 keleivį. Dalis banditų jau suminta ir 8 nubauti mirtimi.

— **Rekvizuosią auksą.** Lenkų laikraštis „Gazeta Warszawska“ rašo, kad Lenkijos banko fondai padidinti manoma rinkti aukų, o šioms nepasisėkus rekvizuoti aukso sutuoktųjų žiedus, aukso laikrodėlius ir kitus aukso daiktus, viso 200.000.000 zlotų sumai.

— **Užgriuvo kasyklos.** Ž. Amerikoj, netoli Wielburton (Jungt. Valstybėse) įvyko smarkus sproginimas Degnau Meconnell kasyklose, kuriose užgriauta arti šimto darbininkų.

Atsiųstieji redakcijai spaudiniai.

„Kardas“. Lietuvos karininkų laikraštis. Kaunas, 1926. I. 10. Nr. 1 (26). II metai 16 pusi.

Štai ir mūsų vadų — karininkų laikraštis pradėjo savo antrųjų metų gyvenimą. Nors iš vieno pirmo n-rio ir negalima spręsti, ar šis žurnalas bus geras, ar ne, bet visgi reikia pažymėti, kad sumažinus žurnalo dydį, jisai atrodo dailesnis. Viršelis (spalvotas) nuimtas, eina kaip „Karys“. Ši demokratizacija išėjo irgi „Kardo“ naudai. Iš įdomių ir naudingų naujienų pažymėsim politinių apžvalgų įvedimą.

Patarsime mūsų jaunam žurnalui daugiau klausyti skaitytojų balsų, jų norų bei reikalavimų ir pasirinkti teisingą, tiesų kelią. O iš išsiųstos su paskutiniu 1925 m. Nr. ankietos puikiai galima skaitytojų veidą pažinti. Vienas jų atsakymų (S. Barkausko) ištiesai išspausdintas šiam numery, rodo, kad patys karininkai jau įkainavo savo žurnalo vertę ir neduos jam sustotiėjus.

Žurnalas eis dabar jau ne du, bet triskart per mėnesį. Likiniams puskarininkiams, kaip karininkų pavadotojams, reikia skaityti „Kardą“. Gerai būtų, jeigu žurnalas bendrai taptų artimu jaunesnių karininkų draugu. Gal būt naujas redaktorius, mūsų senas bendradarbis vyr. leit. Jonuška, sugebės žurnalą daugiau prie skaitytojų priartinti, o juos prie žurnalo priirti. Ilgiausių metų ir laimės! A. K-is.

Lietuvos Centralinės Galvijų Kontrolės Sąjungos Kontrolės asistentams instrukcijos. Sustatė Lietuvos Centralinės Galvijų Kontrolės Sąjungos inspektorius H. Baranas. Žemės ūkio Departamento leidinys, 33 pusl. ir 18 pusl. lentelių, kainą 2 litai.

Šios rūšies vadovėlis yra labai reikalingas mūsų kraštui, nes gyvulininkystės ir pienininkystės reikalai, be nedidelių išimčių, galima sakyti, tebevedami visiškai paprastai, senovisku būdu. Dabar tiek valstybė, tiek įvairios žemės ūkiui ir gyvulininkystei bei pienininkystei kelti draugijos deda didelių pastangų išjudinti tuos reikalus, pastumėti juos gerojone pusėn. Tai matyti iš kilusio reikalo šį vadovėlį leisti. Tik vieno gaila, kad net to vadovėlio antraštės kalba nežmoniškai sudarkyta.

Dr. B. Matulionis. Vaisių ir daržovių džiovinimas. Žemės ūkio Departamento leidinys, Kaunas, 1925 m., 61 puslapis, kainą 1 lit. 20 ct.

Lietuvoje nuo senovės visi ūkininkai labai mėgsta vaisinius medžius; kiekvienas stengiasi prie savo namų pasisodinti nors nedidelį sodnelį. Tik gaila, kad daugelis nemoka tų vaisių kaip reikiant sunaudoti. Sodnuose dažniausia laikomi tokie vaisiniai medžiai, kurių vaisiai labai anksti sunoksta. Vadinamieji anksti rudenį mes turime net per daug vaisių ir dažniausia ne visai tiksliai juos išnaudojame; jie supūna arba reikia gyvuliams sušerti. Taigi vienintelė išeitis yra tuoj sunokusius vaisius džiovinoti.

Šis vadovėlis, reikia laukti, daug šiuo reikalu padės mūsų ūkininkams.

Augalų kenkėjai ir kova su jais. Laukų, sodų, daržų ir grūdų sandėlių gadintojai (vabzdžiai ir grybeliai). Vadovėlis Ž. ū. mokykloms, Ž. ū. klasioms ir ūkininkams. Parašė St. Mastauskis, Dotnuvos Ž. ū. technikum mokytojas. Su 57 paveikslais tekste, Žemės ūkio Ministerijos, Žemės ūkio Departamento leidinys. Kaunas, 1925 m. 109 pusl., kainą 3 lit. 50 ct.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius vyr. leit. A. Majus.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.